

MAGISTRÁT HLAVNÉHO MESTA SLOVENSKEJ REPUBLIKY BRATISLAVY

Materiál na rokovanie
Mestského zastupiteľstva
hlavného mesta SR Bratislavy
dňa 25.09.2013 a 26.09.2013

Informácia o stave spracovania návrhu Koncepcie mestských trhov a trhovísk so stanovením priestorových a funkčných limitov na území Hl. mesta SR Bratislavy

Predkladateľ:

doc. RNDr. Milan Ftáčnik, CSc. v. r.
primátor hlavného mesta SR Bratislavy

Zodpovedný:

Ing. arch. Ingrid Konrad v. r.
hlavná architektka Hlavného mesta SR
Bratislavy

Spracovateľ:

Ing. arch. Katarína Boháčová, PhD. v. r.
samostatný odborný referent Kancelárie
hlavnej architektky

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Dôvodovú správu
3. Analýza súčasného stavu trhovísk v BA
4. Uznesenie Mestskej rady Hlavného mesta SR Bratislavy č. 953/2013 zo dňa 12. septembra 2013
5. Výpis zo zasadnutia Komisie územného a strategického plánovania, životného prostredia a výstavby MsZ zo dňa 16. septembra 2013

september 2013

Kód uzn.: **1.5.10.**
28.1.

Návrh uznesenia

Mestské zastupiteľstvo hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy po prerokovaní materiálu

berie na vedomie

Informáciu o spracovaní návrhu koncepcie umiestnenia potenciálnych priestranstiev mestských trhov a trhovísk so stanovením priestorových a funkčných limitov na území Hl. mesta SR Bratislavy. Spracovaná je prvá analytická časť materiálu.

Dôvodová správa

Materiál obsahuje analýzu situácie, trendov a zmapovanie aktuálnych trhov a trhovísk na území hlavného mesta, ich súčasný stav užívania, ako i otázky vlastníctva. Do procesu boli zapojené jednotlivé mestské časti, ako aj niektorí zástupcovia trhovníkov. Participácia verejnosti bude spustená v sobotu dňa 21.9.2013 pri príležitosti otvorenia Starej tržnice, kde budú mať občania možnosť v ankete sa vyjadriť k trhom a trhovníctvu na území Hl. mesta SR Bratislavy. Ďalej bude materiál diskutovaný s odbornou verejnosťou a mestskými časťami. Následne budú podnety a pripomienky občanov a odbornej verejnosti spracované a pristúpi sa k fáze tvorby koncepcie podľa nastaveného časového harmonogramu.

Koncepcia trhov a trhovísk v Hl. meste SR Bratislave vznikne v spolupráci s Oddelením stratégie a projektov v rámci európskeho projektu Central Markets o revitalizácii a podpore tradičných trhov a trhovísk v Strednej Európe.

TRHY V BRATISLAVE ANALYTICKÁ ČASŤ

TRHY V BRATISLAVE

Analytická časť trhov a trhovísk v Bratislave

Obec: Hl. mesto SR Bratislava

Odborný garant: Ing. arch. Ingrid Konrad
Hlavná architektka Hl. mesta SR, Bratislava

Odborne spôsobilé osoby: Ing. arch. Katarína Boháčová, PhD.
Kancelária hlavnej architektky Hl. mesta SR Bratislava

Mgr. Peter Weiss (oblasť legislatíva)
Oddelenie stratégie a projektov, Magistrát Hl. m. SR Bratislava
Projekt CENTRAL MARKET

Spracovateľ: Ing. arch. Ingrid Konrad
Hlavná architektka Hl. mesta SR, Bratislava

Ing. arch. Katarína Boháčová, PhD.
Kancelária hlavnej architektky Hl. m. SR Bratislava

PREDHOVOR

Trhová funkcia miest z minulosti prechádza procesom premeny. Trendy vo svete dokazujú, že trhy do miest patria a sú veľmi obľúbené. Funkciu trhovníctva treba chápať ako súčasť aktívneho verejného priestoru - rozmer hospodársky, kultúrno-spoločenský a mestotvorný. Usporiadúvanie pravidelných trhov v našom meste je potrebné vnímať v komplexe všetkých atribútov rozvoja mesta – rozvoja hospodárskeho, ekologického a trvalo udržateľného, ako aj z pozície obrazu mesta a mestskej krajiny.

Trh ako hospodársky faktor

Ekonomická globalizácia, v ktorej sa nachádza aj naša spoločnosť, má dopad na kvalitu a spôsob života jej obyvateľov. Koncentrácia výroby do mestských aglomerácií má za následok aj kumuláciu obchodných funkcií do mega nákupných centier, v ktorých veľkoobchodné reťazce postupne cez cenovú politiku ruínujú v minulosti prosperujúcich miestnych producentov. Nahradzujú ich úzkou skupinou "výhradných" mimoslovenských často aj mimoeurópskych dodávateľov, ktorí sú ochotní a schopní prežiť ekonomický diktát predajcu. Paradoxom je, že aj potraviny a produkty, ktoré sa v minulosti miestne produkovali, sa dnes dovážajú z krajín vzdialených tisíce kilometrov od miesta predaja. Dôsledkom je alarmujúci stav, keď lokálne dochádza k takmer úplnému zdecimovaniu systému miestnych producentov a tým aj k strate vlastnej identity v oblasti stravovania vo vzťahu na lokálne sezónne poľnohospodárske produkty.

Na území Bratislavy je dostatočné množstvo kvalitnej poľnohospodárskej pôdy, ktorá spolu s lesmi, reliéfom a riekou dotvára ráz našej mestskej krajiny, jej ducha miesta – genius loci. Ochrana poľnohospodárskej pôdy a lesov, rieky a príslušných biokoridorov lužných lesov s jedinečnými zdrojmi pitnej vody je preto základným atribútom tvorby životného prostredia v našom meste. Dnes sme v situácii, keď najhodnotnejšia pôda v okolí sídiel na tzv. záhumienkoch je zastavaná a urbánny priestor na území nášho mesta hraničí s bývalými družstevne obrábanými lánmi, ktoré ale „ležia ľadom“, pretože podnikanie v živočíšnej výrobe je ekonomicky efektívnejšie ako v pestovaní poľnohospodárskych plodín, napr. vo Vajnoroch. Podobne je to s oblasťou bývalých vinohradov v Rači, Novom Meste či v Devíne,

Obr: Veľké nákupné centrum

Obr: Likvidácia trhov

ktoré sa dostali do rúk pôvodným majiteľom, ktorí jednak stratili kontakt s pestovaním vína a jednak v súčasnosti potrebujú prioritne riešiť svoju ekonomickú situáciu a historické prostredie Bratislavy ako vinohradníckej oblasti sa definitívne stráca z mapy Európy. Vinohrad a pestovanie poľnohospodárskych plodín na území nášho mesta má svoju tradíciu. Podpora biofarmárstva a drobných výrobných prevádzok, umožnenie pravidelných trhov zviditeľňuje historickú kontinuitu a špecifikum tej ktorej lokality a prispieva k tvorbe identity.

Dobre nastavený podporný program trhov a trhovísk na úrovni mesta v spolupráci s mestskými časťami umožní rozvoj biofarmárstva a drobných výrobných prevádzok a v druhom pláne prinesie významný hospodársky efekt pre mesto:

- zvýšenie návštevnosti konkrétnych lokalít,
- tvorba aktívneho verejného priestoru, oživenie mestských častí - trhy prilákajú ľudí a budú z toho profitovať aj okolité prevádzky (problém vymieranie prevádzok v Starom Meste).

Trh ako miesto pre kultúru a komunikáciu

Trhy prinášali do mesta aj kultúrne podujatia, cirkusy a kaukliarov, na trhu sa hralo divadlo, na trhu má korene opera. Popri obchodej a kultúrnej funkcii je dôležité chápať trh ako spoločenskú udalosť, ako miesto pre stretávanie sa a komunikáciu. Aktivity občianskych združení ako napr. Dobrý trh ukázali, že v Bratislave je záujem občanov o organizovanie rôznorodých trhov, čo treba z pozície mesta a mestských častí podporovať. Výsledkom takéhoto úsilia je aj zrod OČ Aliancia Stará Tržnica, ktorá chce vrátiť život jedinej historickej budove s pôvodnou funkciou tržnice. Záujem Bratislavčanov o trhy je tradičný a vítajú každú iniciatívu, v súčasnosti o to viac, keďže vďaka pribúdajúcim obchodným reťazcom zanikajú peši dostupné malobchody, trhy a trhové miesta. Bratislavčania sa prirodzene identifikujú s trhmi a trhovou kultúrou, pre mesto je špecifická príjemná trhová atmosféra, ktorú by najmä v priestoroch Starého Mesta v súvislosti s oživením tradičných historických trhov privítali aj návštevníci mesta.

Trh ako mestotvorný faktor

Z mestotvorného hľadiska zohrali trhy v dejinách nášho mesta rozhodujúcu úlohu. Bratislavské námestia žili tradičnými trhmi, ktoré vytvárali nevyhnutný urbánny rámec pre život mesta. Priestory námestí obklopené budovami tvoria svojbytný mestský mikropriestor, ktorý keď bol správne naplánovaný, chránil pred vetrom a nepohodou, vytváral vlastnú mikroklimu, kde bolo príjemné tráviť čas v zime i v horúcom lete. Z hľadiska rozvoja mesta treba naďalej vytvárať takéto uzavreté, pre Bratislavu typické blokové štruktúry a námestia, ktoré v modifikovanej forme jednak nadviažu na genius loci nášho mesta a jednak umožnia využívanie verejného priestoru na stretávanie sa ľudí na trhoch, pri kultúre a pod.

Trhy aj na porporčne veľkých námestiach vracajú do odhumanizovaného mestského priestoru ľudskú mierku a vhodným pôsobením architektonických prvkov a architektúry verejného priestoru môžu v ňom mať trvalo vyhradené miesto, aj keď len napr. jedenkrát v týždni, aj keď napr. len v lete. V poriadaní trhov zohráva veľmi dôležitú rolu pravidelnosť, preto by aj celá organizácia trhov mala mať jasného partnera na úrovni mesta a mestských častí, jednotný trhový poriadok s možnosťou individuálne rešpektovať lokálne danosti, potreby, zvyky a kultúru. Príkladom pravidelných príležitostných trhov sú vianočné trhy na území Starého Mesta, ktoré poriada mestská časť Staré Mesto a hlavné mesto. Lokalita Starého Mesta je jednou z najatraktívnejších a ku tradičným trhom pribudol aj „Dobry trh“, ktorý vznikol v roku 2011 z iniciatívy o.z. Punkt za podpory Starého Mesta a Nadácie Tatra banky. „Dobry trh“ je novou formou trhu, je organizovaný pravidelne niekoľkokrát ročne s cieľom priniesť pridanú hodnotu do konkrétneho susedstva.

Na základe uvedených skutočností je potrebné zaoberať sa nasledujúcimi tézami:

- prístup k dotváraniu a rozvoju mesta ako prístup k revitalizácii jestvujúcich a tvorbe aktívnych atraktívnych verejných priestorov,
- riešenie konkrétnych verejných priestorov v meste vo vzťahu k usporadúvaniu trhov,
- rola mesta a mestských častí v systéme organizácie, regulácie a podpory trhov a trhových miest,
- trhový mobiliár.

Obr: Ilustračný obrázok trhov v Londýne

OBSAH

0. ÚVOD DO PROBLEMATIKY	7
1. ČASOVÝ HARMONOGRAM.....	8
2. TERMINOLÓGIA.....	9
2.1 Pojmy vo väzbe na problematiku trhov.....	9
3. CIELE	10
3.1 Hlavný cieľ.....	10
3.2 Čiastkové ciele	10
3.3 Ciele analytickej časti práce	10
4. METODIKA	10
4.1 Prípravná fáza	10
4.1 Fáza spracovávania získaných údajov a informácií.....	10
4.1 Fáza vlastného výskumu.....	10
4.1 Záverečná fáza.....	10
5. STAV PROBLEMATIKY TRHOV VO SVETE	11
5.1 Svetový kontext	11
6. STAV PROBLEMATIKY TRHOV A TRHOVÍSK V BRATISLAVE.....	13
6.1 Historický kontext trhov v Bratislav.....	13
6.2 Inventarizácia súčasného stavu trhov a trhovísk v Bratislave.....	14 - 37
7. VÝZNAM TRHOV	38
7.1 Spoločenský význam.....	38
7.2 Ekonomický význam.....	38
7.3 Užívateľský význam.....	38
7.4 Delenie trhov podľa druhov.....	39
8. LEGISLATÍVA TRHOV.....	41 - 42
9. ZÁVERY	42 - 43

0. ÚVOD DO PROBLEMATIKY

Jedným z najvýraznejších fenoménov vo verejnom priestore, ktoré podnecujú sociálnu integráciu a komunikáciu obyvateľov a návštevníkov patrí mestský trh. Organizovanie trhov vo verejnom priestore je vlastné viacerým mestám. Trh je silný mestotvorný prvok, ktorý často sám vytvára neopakovateľnú silnú identitu verejného priestoru. Mestský trh plní úlohu katalyzátora, v ktorom dochádza k prepojeniu rozličných etnických skupín, ku tvorbe susedských vzťahov a v neposlednom rade aj k podpore lokálnej ekonomiky.

Poloha a forma trhov sa postupom času menila, od usporiadavania trhov na križovatkách obchodných ciest, neskôr na námestiach dedín, obcí a miest až po umiestnenie v špecializovaných objektoch mestských tržníc. V súčasnosti možno sledovať diferenciaciu trhov vo vzťahu k predávaným produktom ako sú napríklad farmárske trhy, trhy spotrebných tovarov, sezónne trhy a podobne. K jednotlivým typom trhov sa viaže ich poloha vo vzťahu ku verejnému priestoru, funkčno-prevádzkové požiadavky, usporiadanie a forma predajných stánkov.

V súvislosti s riešenou problematikou je možné položiť viacero otázok:

Ako môže trhová funkcia vo verejnom priestore podporiť oživovanie samotného mesta?

Môžu mestské trhy podporovať sociálnu integráciu vo verejnom priestore?

Ako môžu trhy podporovať rôzne komunity žijúce na území mesta?

Ako môže vedenie mesta manažovať trhy?

Možno zabezpečiť udržateľnosť trhov s minimálnou finančnou dotáciou?

Ako zabezpečiť podporu farmárstva v regióne?

Obr: Ilustračný obrázok trhov v Taliansku

1. ČASOVÝ HARMONOGRAM

1.Fáza - analytická časť

Začiatok spracovávaní materiálu	29.5.2013
Komunikácia s Mestskými časťami	1.6.2013 - 1.8.2013
Pracovné stretnutia so stakeholdermi	1.6.2013 - 1.7.2013
Aktualizácia zoznamu trhov a trhovísk	1.7.2013 - 1.8.2013
Problémy a limity trhov	1.7.2013 -31.8.2013
“Impulzy pre rozvoj mesta” verejná prezentácia v Starej Tržnici	21.9.2013

2. Fáza - tvorba koncepcie

Sociologický prieskum na vybranej vzorke respondentov - dotazník	21.9.2013
Spracovávanie výsledkov prieskumu	1.10.2013 - 31.12.2013
Podnety, návrhy, riešenia trhov	1.10.2013 - 31.12.2013
Návrh koncepcie trhov a trhovísk v Bratislave	
Predstavenie koncepcie na konferencii “CENTRAL MARKET”	koniec roka 2014

PRACOVNÉ STRETNUTIA - PARTICIPÁCIA

V priebehu spracovávaní analytickej časti koncepcie trhov v Bratislave došlo ku viacerým pracovným stretnutiam so skupinami ľudí - stakeholdermi podieľajúcimi sa na príprave a organizácii trhov. Každý zástupca trhovníkov vyjadril svoje názory a špecifické požiadavky, ktoré by mal dobre fungujúci trh zabezpečovať, ktoré budú zapracované do koncepcie.

Účastníci stretnutí (bez poradia) :

Ilah van Oijen	za organizáciu Dobrý trh, Aliancia Stará Tržnica
Ján Mazúr	za organizáciu Dobrý trh, Aliancia Stará Tržnica
Sven Rippa	za organizáciu Dobré jedlo s.r.o
Peter Pálka	za organizáciu Slovenská Bábika
Koloman Pronay	za organizáciu Zásahy životného prostredia
Tatiana Pronay	za organizáciu Zásahy životného prostredia
Dalibor Vidiečan	za organizáciu Čerstvé ovocie n.o Urban market
Nikola Luzárová	za organizáciu Čerstvé ovocie n.o Urban market
Sona Párnická	poslankyňa za Staré mesto

2. TERMINOLÓGIA

2.1 Pojmy vo väzbe na problematiku trhov

Trh verejný predaj a nákup tovaru na určenom mieste a v určenom čase.

Trhovisko nekryté, alebo čiastočne kryté priestranstvo trvale vyhradené na sústredený predaj výrobkov a poskytovanie služieb. Na trhoviskách sa nachádzajú prenosné predajné zariadenia.

Tržnica - vymedzený priestor, uzatvárateľný, umožňujúci celoročný predaj produktov. Umožňuje priestor minimálne pre 10 predajných miest. V dobe predaja poskytovateľ služieb musí poskytovať minimálne 10 stánkov, prenosných stánkov, stolov, stojanov, pultov, mobilné zariadenia umiestnené na spevnených predajných miestach.

Rozmiestnenie a počet stánkov sú určené plánom rozmiestnenia stánkov. Tržnica je verejne prístupná v čase prevádzky.

Tržné miesto je miesto mimo tržnice a trhoviska, ktoré počas predajnej doby je verejne prístupné a na ktorom sa na jednom alebo viacerých, spravidla prenajatých predajných miestach predávajú produkty a poskytujú sa služby. Predajné zariadenie nesmie žiadnou časťou pevnou alebo pohyblivou presiahnuť plochu vymedzenú pre tržné miesto.

Príležitostný trh - predaj výrobkov a poskytovanie služieb na priestranstve dočasne určenom na takýto predaj, najmä hody, jarmoky, sezónne a výročné trhy a predaj vlastných použitých textilných, odevných, športových a iných spotrebných výrobkov v primeranom množstve občanmi medzi sebou.

Obr: Ilustračný obrázok Naschmarkt Viedeň

3. CIEĽ

3.1 Hlavný cieľ

Hlavným cieľom je spracovanie návrhu koncepcie umiestňovania mestských trhov a trhovísk do verejného priestoru so stanovením priestorových a funkčných limitov ako aj architektonických parametrov na území Hl.mesta SR.

3.2 Čiastkové ciele výskumu

Inventarizácia potenciálnych trhových miest na území hlavného mesta. Zjednotenie trhových poriadkov mestských častí do jedného materiálu a vytvorenie jednotného základného trhového poriadku pre územie Hl. m. SR.

3.3 Ciele analytickej časti práce

Definovanie pojmu „trh“ a skúmanie jeho úlohy vo verejných priestoroch vo väzbe na teóriu a prax. Analýza vybraných trhov navrhovaných do verejných priestorov z hľadiska spoločných ukazovateľov:

- poloha verejného priestoru v meste,
- poloha trhu ku spádovému územiu,
- napojenie trhu na MHD,
- jestvujúce kapacity statickej dopravy,
- druh predávaného sortimentu,
- majetkovo-právne vzťahy.

4. METODIKA

4.1 Prípravná fáza

- definovanie pojmu trh, tržnica, trhové miesto, príležitostný trh,
- aktualizovanie zoznamu trhov podľa mestských častí,
- analýza prístupu zahraničných miest k problematike,
- mapovanie súčasných problémov, limitov trhov v Bratislave,
- diskusie mesto, mestské časti a stakeholderi
- príprava sociologického prieskumu v oblasti trhovísk.

4.1 Fáza spracovávania získaných údajov a informácií

Na základe získaných faktov prebehlo spracovávanie a zatriedenie poznatkov z rozličných zdrojov podľa druhu a významu

- údaje od manažmentu trhov,
- údaje od zákazníkov trhov,
- údaje od predajcov trhov.

4.1 Záverečná fáza

Záverečná fáza bude zameraná na komplexné vyhodnotenie skúmanej problematiky

- z hľadiska udržateľnosti a tvorby verejných priestorov a obrazu mesta,
- návrh na zjednotenie trhových poriadkov a trhovej mapy mesta,
- príprava kódexu pre trhy,

10 • vypracovanie informačného materiálu pre záujemcov o organizovanie trhov.

5. STAV PROBLEMATIKY TRHOV VO SVETE

Česká republika:

Tradičné trhy sú manažované obcami, o farmárske trhy sa starajú najmä agrárne komory.

Slovinsko:

Obce alebo verejné organizácie (vo vlastníctve obce) vo väčšine prípadov manažujú trhy. Trhový poriadok je schválený a definuje rámec riadenia trhu, podmienky predaja, práva a povinnosti manažéra a predajcov, údržbu a proces čistenia, skladovanie tovaru a kontrolné mechanizmy. Je možné zveriť riadenie trhu aj iným usporiadateľom, ale táto možnosť je veľmi zriedkavá.

Maďarsko: (príklad z miest Pécs a Veszprém)

Riadenie trhov je zverené verejným podnikom, ktoré zabezpečujú prevádzku pre mesto vo viacerých oblastiach. Je dôležité uviesť, že tieto subjekty nie sú zamerané výslovne na riadenie trhov, ale musia sa vysporiadať s veľkým počtom dôležitých služieb z pohľadu mesta. Fungovanie City: Veszprémske verejné služby sa zaoberajú riadením nehnuteľností, vykurovacieho systému, parkovania, spravujú záhrady, venujú sa nakladaniu s odpadom.

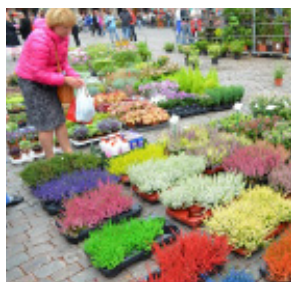
Pécs holding Plc. spravuje nehnuteľnosti a niektoré priemyselné oblasti mesta. Mestská rada vymenuje predstavenstvo obcí, ktoré je zodpovedný za strategické rozhodovanie a správu služieb pod jeho vedením.

Poľsko:

Poľsko sa zdá byť krajinou, ktorá si vyhradzuje väčší priestor pre súkromné subjekty. V prípade Krakova, mesto, ktoré je vlastníkom pozemku, tento prenajíma subjektu, ktorý riadi trh. Riadiť trhy môžu spoločnosti aj súkromné osoby, ak sú odpovedajúco registrovaní. Často sa stáva, že sú to spoločnosti vytvorené priamo predajcami, ktorí sú aktívni na trhu. Riadením trhov sú poverené rôzne spoločnosti, ktoré sú zodpovedné za jeho údržbu a sú povinné dodržiavať predpisy schválené a vydané mestom. Tieto predpisy sú špecifické pre každý trh. Môžu byť veľmi podobné jeden druhému, alebo môžu byť rozdielne vzhľadom na lokalitu alebo špecifikum trhu. Predávajúci nemajú žiadny vzťah s obcou, ale jednajú priamo s riadiacim orgánom trhu.

Taliansko:

V Taliansku je riadiacim orgánom mesto, ktoré má rozsiahle skúsenosti a identifikuje pomocou rôznych rád, výborov a ďalších ad hoc zúčastnených strán (napríklad komisie), subjekty, ktoré pôsobia rôznymi nástrojmi, pri definovaní spôsobov prevádzkovania trhov.

Obr : Rôznorodosť trhov

6 STAV PROBLEMATIKY TRHOV A TRHOVÍSK V BRATISLAVE

6.1 Historický kontext trhov v Bratislave

Organizovanie trhov je jednou z najstarších činností mesta. Bratislava obdržala výsadu trhového práva už v 14. storočí. V súvislosti s organizovaním trhov sa začali na námestiach a trhoviskách zakladať verejné studne. Od najstarších čias to boli práve trhy, ktoré sa stali prvými verejnými priestormi miest a obcí poskytujúcimi okrem primárnej funkcie obchodovania aj nadstavbové aktivity kultúrno-spoločenského charakteru. Trhovisko bolo srdcom mesta, pričom na týždenných trhoch mohli predávať iba lokálni predajcovia, čím sa priamo podporoval odbyt miestnych výrobkov. Jarmoky a sezónne trhy slúžili ako miesta, kde už prichádzali obchodníci nielen z okolia, ale aj z okolitých krajín, z Rakúska, Poľska, Maďarska a nemeckých krajín, ich sortiment obohacoval trh o nové špeciálne produkty.

Kamenné námestie

“...V dolnej časti Trhového námestia pred Laurinskou bránou bývalo vždy rušno. Priestor sa používal ako Obilný trh, neskôr Hydinový trh, ale predávali tam aj zeleninu...”

Primaciálne námestie

“...Už od 13. storočia, v čase zakladania mesta sa budovalo v okolí neskoršej radnice otvorené priestranstvo, kde trhovníci smeli predávať mäso oddelené od ostatného tovaru. Neskôr tam stáli stánky mäsiarov...”

Františkánske námestie

“...Ryby a chlieb sa v stredoveku predávali na terajšom Františkánskom námestí, na konci 18. stor. však chlebový trh presunuli pred hradby na miesto, kde pred Starou tržnicou dnes stojí fontána...”

Námestie SNP a Kamenné námestie

“...Priestranstvo, ktoré vzniklo, bolo ideálnym miestom na trhovisko, kde sa predávali rozličné tovary. Preto aj rozličné námestia mali rozličné názvy. Až od roku 1897 sa používal názov Trhové námestie- Marktplatz...”

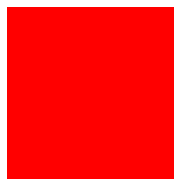
6.2 Inventarizácia súčasného stavu trhov a trhovísk v Bratislave

Mestská časť hlavného mesta Bratislavy	Adresa miesta	Plocha m²	Počet stánkov	Predajná doba	Prevádzková doba	Druh predávaného sortimentu	Stav užívania	Majetkovo právne vzťahy
Tržnica								
Staré Mesto	Kyčerská ulica	x	x	po-so 6.00-18.00	celoročne	ovocie, zelenina, kvety, noviny, časopisy, pekárenské výrobky, mliečne výrobky, masové výrobky, drobné a umelecké výrobky	aktívne užívané	x
Trhoviská								
Staré Mesto	Poľná ulica	x	x	po-ne 6.00-18.00	celoročne	ovocie, zelenina, kvety, pekárenské výrobky, včelie produkty, drobné a umelecké výrobky	častočne užívané	v správe MČ
Staré Mesto	Žilinská ulica	x	x	po-so 6.00-18.00	celoročne	ovocie, zelenina, kvety, mliečne výrobky, masové výrobky, drobné a umelecké výrobky, textilné odevné výrobky, starožitnosti	aktívne užívané	súkromné vlastníctvo
Staré Mesto	Malý trh	x	x	po-ne 6.00-18.00	celoročne	ovocie, zelenina, kvety	neužívané	x
Príležitostné trhy								
Staré Mesto	Hlavné námestie	x	x	po-ne 10.00-22.00	príležitostné	sušené ovocie, pekárenské výrobky, včelie produkty, mliečne výrobky, knihy, drobné umelecké a remeselné výrobky, vianočné ozdoby	užívané	x
Staré Mesto	Františkánske námestie	x	x	po-ne 10.00-22.00	príležitostné	sušené ovocie, pekárenské výrobky, včelie produkty, mliečne výrobky, knihy, drobné umelecké a remeselné výrobky, vianočné ozdoby, textilný tovar	užívané	x
Staré Mesto	Rybné námestie	x	x	po-ne 10.00-22.00	príležitostné	sušené ovocie, jedlá a nápoje určené na konzumáciu, včelie produkty, drobné umelecké výrobky, hračky, knihy, kvety, zberateľské predmety, textilný tovar	užívané	x
Staré Mesto	Rudnayovo námestie	x	x	po-ne 10.00-22.00	príležitostné	sušené ovocie, jedlá a nápoje určené na konzumáciu, včelie produkty, drobné umelecké výrobky, hračky, knihy, kvety, zberateľské predmety, textilný tovar	užívané	x
Tržnica								
Rača	Rustaveliho ulica	x	x	po-ne 6.00-18.00	celoročne	x	x	x
Trhoviská								
Rača	Cyprichova ulica	x	x	po-ne 6.00-18.00	celoročne	x	x	x
Rača	Dopravná ulica	x	x	po-ne 6.00-18.00	celoročne	x	x	x
Trhoviská								
Vrakuňa	Rajecká ulica	x	x	apríl-september po-pia 6.00-20.00 so-ne 6.00-15.00 október-marec po-pia 6.00-18.00 so-ne 6.00-14.00	celoročne	sušené ovocie, jedlá a nápoje určené na konzumáciu, včelie produkty, drobné umelecké výrobky, hračky, knihy, kvety, zberateľské predmety, textilný tovar	užívané	x
Vrakuňa	Žitavská ulica	x	x	apríl-september po-pia 6.00-20.00 so-ne 6.00-15.00 október-marec po-pia 6.00-18.00 so-ne 6.00-14.00	x	sušené ovocie, jedlá a nápoje určené na konzumáciu, včelie produkty, drobné umelecké výrobky, hračky, knihy, kvety, zberateľské predmety, textilný tovar	neužívané	x
Príležitostné trhy								
Vrakuňa	Nábřežie pešej zóny	x	x	po-ne 10.00-22.00	príležitostné		užívané	x

Mestská časť hlavného mesta Bratislavy	Adresa miesta	Plocha m ²	Počet stánkov	Predajna doba	Prevádzková doba	Druh predávaného sortimentu	Stav užívania	Majetkovo právne vzťahy
Príležitostné trhy								
Vrakuňa	Nábrežie Malého Dunaja, ŠK Vrakuňa	x	x	po-so 10.00-24.00 ne 10.00-23.00	príležitostne	sušené ovocie, pekárenské výrobky, včelie produkty, mliečne výrobky, knihy, drobné umelecké a remeselné výrobky, vianočné ozdoby, medovníky, hračky	užívané	x
Vrakuňa	Pred kostolom P. Márie na Poľnohospodárskej ulici	x	x	po-ne 8.00-20.00	príležitostne	sušené ovocie, pekárenské výrobky, včelie produkty, mliečne výrobky, drobné umelecké a remeselné výrobky, vianočné ozdoby, textilný tovar	užívané	x
Príležitostné trhy								
Devínska Nová Ves	Hradištná ulica	x	x	apríl-september po-pia 6.00-20.00 so-ne 6.00-15.00 október-marec po-pia 6.00-18.00 so-ne 6.00-14.00	príležitostne	sušené ovocie, jedlá a nápoje, včelie produkty, drobné umelecké a remeselné výrobky, hračky, knihy, kvety, zberateľské predmety, textilný tovar	užívané	v správe MČ
Devínska Nová Ves	Vápencová	x	18 - 23	apríl-september po-pia 6.00-20.00 so-ne 6.00-15.00 október-marec po-pia 6.00-18.00 so-ne 6.00-14.00	príležitostne	jedlá a nápoje, pekárenské výrobky, včelie produkty, umelecké a remeselné výrobky, hračky, textilný tovar	užívané	v správe MČ
Devínska Nová Ves	Námestie J. Kostru	x	20 - 25	apríl-september po-pia 6.00-20.00 so-ne 6.00-15.00 október-marec po-pia 6.00-18.00 so-ne 6.00-14.00	príležitostne	Jedlá a nápoje, pekárenské výrobky, včelie produkty, umelecké a remeselné výrobky, hračky	užívané	v správe MČ
Trhové miesto								
Devínska Nová Ves	P. Horova	2 m ²	x	apríl-september po-pia 6.00-20.00 so-ne 6.00-15.00 október-marec po-pia 6.00-18.00 so-ne 6.00-14.00	príležitostne	kvety, ovocie, zelenina	užívané	v správe MČ
Trhoviská								
Podunajské Biskupice	Latorická ulica	100 m ²	22	apríl-september po-pia 6.00-20.00 so-ne 6.00-15.00 október-marec po-pia 6.00-18.00 so-ne 6.00-14.00	celoročne	sušené ovocie, jedlá a nápoje, včelie produkty, drobné umelecké a remeselné výrobky, hračky, knihy, kvety, zberateľské predmety, textilný tovar	užívané	parcela č.5543/1 v správe MČ
Podunajské Biskupice	Lotyšská ulica	278 m ²	8	apríl-september po-pia 6.00-20.00 so-ne 6.00-15.00 október-marec po-pia 6.00-18.00 so-ne 6.00-14.00	celoročne	sušené ovocie, jedlá a nápoje, včelie produkty, drobné umelecké a remeselné výrobky, hračky, knihy, kvety, zberateľské predmety, textilný tovar	užívané	parcela č.5407/8,9,10 v správe MČ
Podunajské Biskupice	Trojčinné námestie	70 m ²	10	apríl-september po-pia 6.00-20.00 so-ne 6.00-15.00 október-marec po-pia 6.00-18.00 so-ne 6.00-14.00	celoročne	sušené ovocie, jedlá a nápoje, včelie produkty, drobné umelecké a remeselné výrobky, hračky, knihy, kvety, zberateľské predmety, textilný tovar	užívané	parcela č.542/7 v správe MČ
Trhové miesto								
Záhorská Bystrica	Ulica ČS Tankistov	x	x	x	x	x	x	x
Tržnica								
Nové Mesto	Šancová ulica	13918 m ²	100 prevádzok	po-pia 6.00-18.00 ne 6.00-18.00	celoročne	ovocie a zelenina, sušené ovocie, huby, vajcia, kvety, včelie produkty, knihy, umelecké predmety, žreby, spotrebný tovar	užívané	v správe MČ
Nové Mesto	Tomašíkova ulica	1400 m ²	34 prevádzok	po-pia 7.00-19.00	celoročne	ovocie a zelenina, sušené ovocie, huby, vajcia, kvety, včelie produkty, knihy, umelecké predmety, žreby, spotrebný tovar	užívané	nie je vo vlastníctve ani nájme MČ
Príležitostné trhy								
Nové Mesto	štadión Inter	13805 m ²	2 stánky a 400 predajných miest	po-pia 8.30-16.00 so-ne 6.00-16.00	príležitostne	textilný tovar, domáce potreby, drobný tovar, športové potreby, vlastné výrobky, rýchle občerstvenie	užívané	nie je vo vlastníctve ani nájme MČ
Trhoviská								
Petržalka	Mlynarovičova ulica	x	x	apríl-september po-pia 6.00-20.00 so-ne 6.00-15.00 október-marec po-pia 6.00-18.00 so-ne 6.00-14.00	celoročne	ovocie a zelenina, sušené ovocie, huby, vajcia, kvety, včelie produkty, knihy, umelecké predmety, žreby, spotrebný tovar	užívané	parcela č.4.3/1 k.ú sú vo vlastníctve mesta, v správe MČ

Mestská časť hlavného mesta Bratislavy	Adresa miesta	Plocha m²	Počet stánkov	Predajna doba	Prevádzková doba	Druh predávaneho sortimentu	Stav užívania	Majetkovo právne vzťahy
Trhová								
Petržalka	Beňadická ulica	x	x	x	celoročné	ovocie a zelenina, jedlá a nápoje, včelie produkty, knihy, umelecké predmety, hračky, kvety, zberateľské predmety, textilný tovar	neužívané	parcela č.2309 k.ú. vo vlastníctve spoločnosti Metro
Trhové miesto								
Rusovce	Vývojová ulica	x	ambulantný predaj	x	príležitostné	ovocie a zelenina, sušené ovocie, medovníky, pečené gaštan, varená kukurica, pukance, cukrová vata, balená zmrzlina	užívané	x
Trhová								
Karlová Ves	Pribešova ulica	x	x	po-pia 8.30-16.00 so-ne 6.00-16.00	celoročné	ovocie a zelenina, sušené ovocie, medovníky, pečené gaštan, varená kukurica, pukance, cukrová vata, balená zmrzlina	užívané	parcela č. 1669/243, 246, 248, 249, 250 v správe MC
Príležitostné trhy								
Karlova Ves	Námestie L. Fullu	x	x	x	príležitostné	textilné výrobky, domáce potreby, drobný tovar, športové potreby, vlastné výrobky, rýchle občerstvenie	užívané	x
Karlova Ves	Borská ulica	x	x	x	príležitostné	textilné výrobky, domáce potreby, drobný tovar, športové potreby, vlastné výrobky, rýchle občerstvenie	užívané	parcela č.3/1
Karlova Ves	Molcerova ulica	x	3	x	príležitostné	textilné výrobky, domáce potreby, drobný tovar, športové potreby, vlastné výrobky, rýchle občerstvenie	užívané	parcela č.1152/1
Karlova Ves	predprietor Juventy	x	x	x	príležitostné	textilné výrobky, domáce potreby, drobný tovar, športové potreby, vlastné výrobky, rýchle občerstvenie	užívané	parcela č.2450/1
Trhová								
Dúbravka	Trhová ulica	x	x	x	x	ovocie a zelenina, sušené ovocie, huby, vajcia, kvety, včelie produkty, knihy, umelecké predmety, žreby, spotrebný tovar	užívané	3058/3 zverený MC
Dúbravka	Saratovská ulica (za OD Saratov)	x	x	x	x	ovocie a zelenina, sušené ovocie, huby, vajcia, kvety, včelie produkty, knihy, umelecké predmety, žreby, spotrebný tovar	užívané	1336/7, 1335/2 zverený MC
Dúbravka	M.Sch. Tmavského (pri Brestovke)	x	x	x	x	ovocie a zelenina, sušené ovocie, huby, vajcia, kvety, včelie produkty, knihy, umelecké predmety, žreby, spotrebný tovar	užívané	2928/1 priama správa magistrátu
Príležitostné trhy								
Dúbravka	Žatevná ulica	1x	x	x	príležitostné	extinčné výrobky, domáce potreby, drobný tovar, športové potreby, vlastné výrobky, rýchle občerstvenie	užívané	x
Dúbravka	Ulica pod Záhradkami	x	x	x	celoročné	extinčné výrobky, domáce potreby, drobný tovar, športové potreby, vlastné výrobky, rýchle občerstvenie	užívané	x
Dúbravka	predprietor Domu kultúry	x	x	x	celoročné	extinčné výrobky, domáce potreby, drobný tovar, športové potreby, vlastné výrobky, rýchle občerstvenie	užívané	x
Príležitostné trhy								
Devín	parkovisko pod Devínom	x	x	x	príležitostné	textilné výrobky, domáce potreby, drobný tovar, športové potreby, vlastné výrobky, rýchle občerstvenie	užívané	x

Mestská časť hlavného mesta Bratislavy	Adresa miesta	Plocha m²	Počet stánkov	Predajna doba	Prevádzková doba	Druh predávaného sortimentu	Stav užívania	Majetkovo právne vzťahy
Trhováská								
Lamač	Malokarpatské námestie	938 m²	2	po-pia 8.30-16.00 so-ne 6.00-16.00	celoročne	ovocie a zelenina, sušené ovocie, huby, vajcia, kvety, včelie produkty, knihy, umelecké predmety, žreby, spotrebný tovar	užívané	parcela č.488 v správe MČ
Trhováská								
Ružinov	Miletičova ulica	20060 m²	360	po-pia 6.00-18.00 so 6.00-14.00	celoročne	ovocie a zelenina, sušené ovocie, huby, vajcia, kvety, včelie produkty, knihy, umelecké predmety, žreby, spotrebný tovar	užívané	v správe MČ
Ružinov	Herlianská ulica	1035 m²	35	po-pia 6.00-18.00 so 6.00-14.00	celoročne	ovocie a zelenina, sušené ovocie, huby, vajcia, kvety, včelie produkty, knihy, umelecké predmety, žreby, spotrebný tovar	užívané	v správe MČ
Ružinov	Bachova ulica	1280 m²	6	po-pia 6.00-18.00 so 6.00-14.00	celoročne	ovocie a zelenina, sušené ovocie, huby, vajcia, kvety, včelie produkty, knihy, umelecké predmety, žreby, spotrebný tovar	užívané	v správe MČ
Ružinov	Martinčekova ulica	x	1	po-pia 6.00-18.00 so 6.00-14.00	celoročne	ovocie a zelenina, sušené ovocie, huby, vajcia, kvety, včelie produkty, knihy, umelecké predmety, žreby, spotrebný tovar	užívané	v správe MČ
Príležitostné trhy								
Staré Mesto	Hviezdoslavovo námestie	x	x	10.00-22.00	príležitostné	rôzny tovar	užívané	x
Staré Mesto	Horský park	x	x	10.00-22.00	príležitostné	rôzny tovar	užívané	x
Staré Mesto	Žilinská ulica	x	x	10.00-22.00	príležitostné	rôzny tovar	užívané	x
Staré Mesto	Bratislavský hrad	x	x	10.00-22.00	príležitostné	rôzny tovar	užívané	x
Staré Mesto	Ministerstvo pôdohospodárstva, Dobrovičova ulica	x	x	10.00-22.00	príležitostné	rôzny tovar	užívané	x
Staré Mesto	Jakubovo námestie	x	x	10.00-22.00	príležitostné	rôzny tovar	užívané	x
Staré Mesto	Panenská ulica	x	x	10.00-22.00	príležitostné	rôzny tovar	užívané	x
Staré Mesto	Chorvátska ulica	x	x	x	príležitostné	rôzny tovar	neužívané	x

Trhovisko Poľná

Mestská časť: Staré Mesto

Adresa: Poľná ulica

Stav užívania: užívané

Majetkovo-právne vzťahy: v správe MČ

Druh sortimentu: potravinový

Predajná doba: celoročne

Prevádzková doba: pon/sob 6 -18 hod.

Plocha : nešpecifikované

Počet stánkov: x

*“...Trhovisko Poľná
slúži ako náhrada
za zrušený Malý trh.
Zaujímavý je svojou
polohou medzi
parkom a cintorínom
v priamej náväznosti
na MHD...”*

Obr: Fotografie trhu

Obr: Umiestnenie trhu vo verejnom priestore

Trhovisko Žilinská

Mestská časť: Staré Mesto

Adresa: Žilinská ulica

Stav užívania: aktívne užívané

Majetkovo-právne vzťahy: súkromné

Druh sortimentu: potravinový

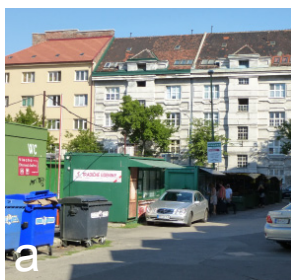
Predajná doba: celoročne

Prevádzková doba: pon/sob 6 - 18 hod.

Plocha : nešpecifikované

Počet stánkov: x

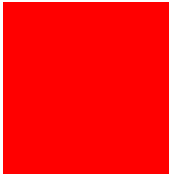
*“...Trhovisko Žilinská
má dobré dopravné
napojenie, v súčasnosti
je to najväčšie
trhovisko na území
Starého mesta...”*

Obr: Fotografie trhu

Obr: Umiestnenie trhu vo verejnom priestore

Trhovisko Malý trh

Mestská časť: Staré Mesto

Adresa: Malý trh

Stav užívania: neužívané

Majetkovo-právne vzťahy: v správe MČ

Druh sortimentu: potravinový

Predajná doba: celoročne

Prevádzková doba: pon/sob 6 - 18 hod.

Plocha : nešpecifikované

Počet stánkov: x

*“...Trhovisko Malý trh
bolo nahradené
parkovacími plochami.
Prinavrátanie pôvodnej
trhovej funkcie by
reagovalo na silnú
tradíciu miesta...”*

Obr: Fotografie trhu

Obr: Umiestnenie trhu vo verejnom priestore

Trhovisko Mlynarovičova

Mestská časť: Petržalka

Adresa: Mlynarovičova ulica

Stav užívania: aktívne užívané

Majetkovo-právne vzťahy: v správe MČ

Druh sortimentu: potravinový a textil

Predajná doba: celoročne

Prevádzková doba: pon/sob 7 - 18 hod.

Plocha : nešpecifikované

Počet stánkov: x

*“...Silne navštevované
trhovisko s dobrým
dopravným napojením.
Sortiment trhoviska
postupne nahrádzajú
lacné oblečenie
a obuv...”*

Obr: Fotografie trhu

Obr: Umiestnenie trhu vo verejnom priestore

Trhovisko Miletičova

Mestská časť: Ružinov

Adresa: Miletičova ulica

Stav užívania: aktívne užívané

Majetkovo-právne vzťahy: v správe MČ

Druh sortimentu: potravinový

Predajná doba: celoročne

Prevádzková doba: pon/sob 6 - 18 hod.

Plocha: 20 060 m²

Počet stánkov: 360

*“...Trhovisko Miletičova,
najväčší trh v Bratislave
s celoročnou prevádzkou
a veľkou návštevnosťou...”*

Obr: Fotografie trhu

Obr: Umiestnenie trhu vo verejnom priestore

Trhovisko Herlianska

Mestská časť: Ružinov

Adresa: Herlianska ulica

Stav užívania: užívané

Majetkovo-právne vzťahy: v správe MČ

Druh sortimentu: potravinový a textil

Predajná doba: celoročne

Prevádzková doba: pon/sob 6 - 18 hod.

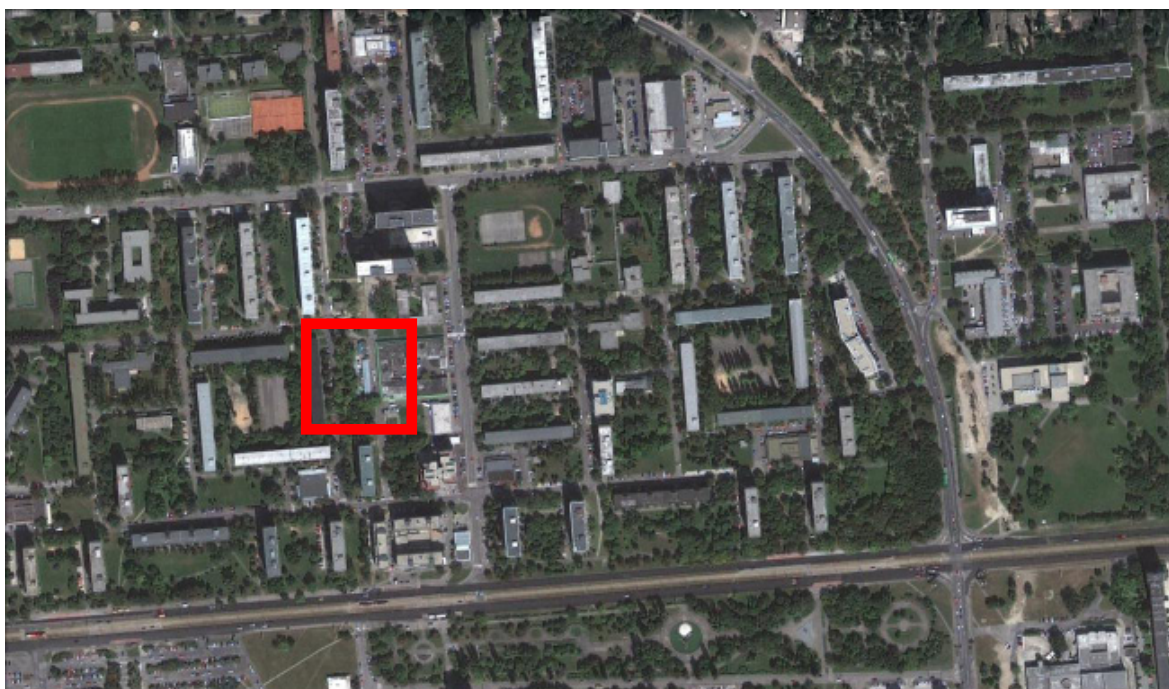
Plocha: 1 065 m²

Počet stánkov: x

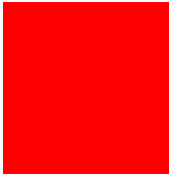
*“...Dobre fungujúci trh
umiestnený v dotyku
s lokálnou občianskou
vybavenosťou...”*

Obr: Fotografie trhu

Obr: Umiestnenie trhu vo verejnom priestore

Trhovisko Bachova

Mestská časť: Ružinov

Adresa: Bachova ulica

Stav užívania: obmedzene užívané

Majetkovo-právne vzťahy: v správe MČ

Druh sortimentu: potravinový

Predajná doba: celoročne

Prevádzková doba: pon/sob 6 -18 hod.

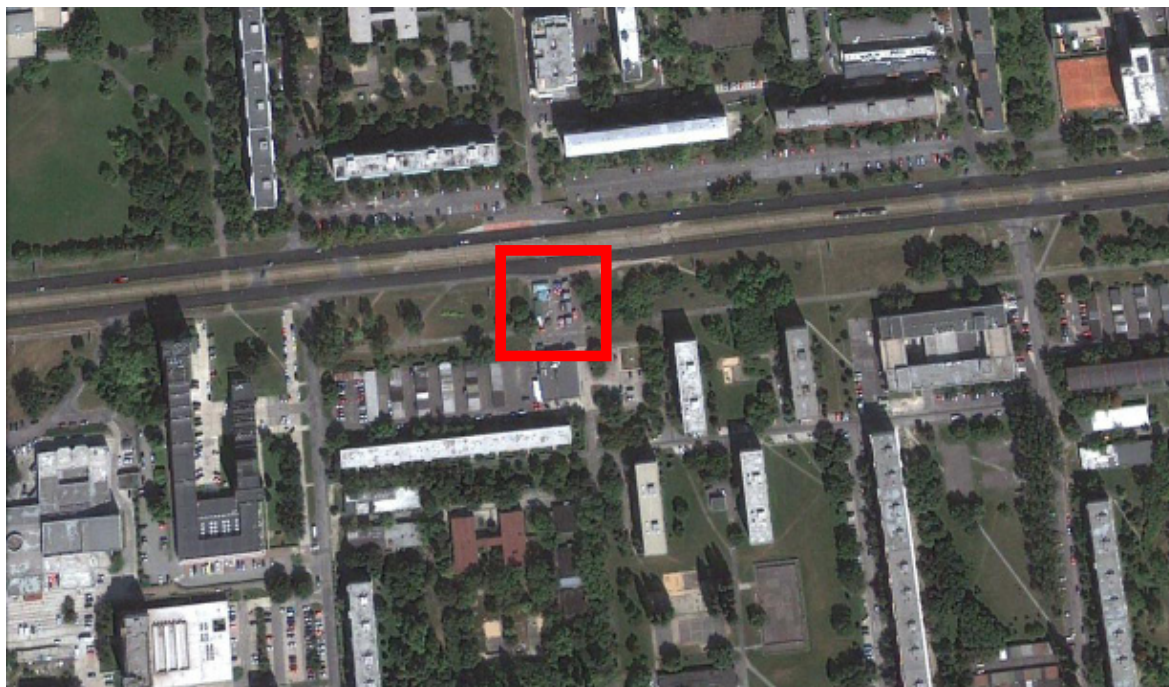
Plocha: 1280 m²

Počet stánkov: 6

*“...Napriek
dobrému umiestneniu
v blízkosti zastávok
električiek a silného
pešieho ťahu je len
obmedzene užívané...”*

Obr: Fotografie trhu

Obr: Umiestnenie trhu vo verejnom priestore

Trhovisko Trhová

Mestská časť: Dúbravka

Adresa: Trhová ulica

Stav užívania: obmedzene užívané

Majetkovo-právne vzťahy: v správe MČ

Druh sortimentu: potravinový

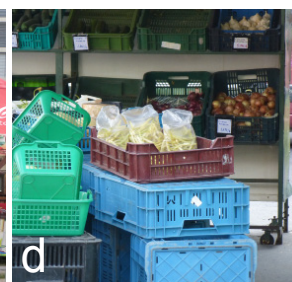
Predajná doba: celoročne

Prevádzková doba: pon/sob 6 - 18 hod.

Plocha: nešpecifikované

Počet stánkov: 2

“...Trhovisko je dobre dostupné prostriedkami MHD v kontakte s hustou zástavbou, napriek tomu je len obmedzene využívané...”

Obr: Fotografie trhu

Obr: Umiestnenie trhu vo verejnom priestore.

Trhovisko Saratovská

Mestská časť: Dúbravka

Adresa: Saratovská ulica

Stav užívania: obmedzene užívané

Majetkovo-právne vzťahy: v správe MČ

Druh sortimentu: potravinový

Predajná doba: celoročne

Prevádzková doba: pon/sob 6 - 18 hod.

Plocha: nešpecifikované

Počet stánkov: 4

*“...Rekonštrukciou
nákupného
centra prišlo
k výraznej redukcii
kapacity trhu...”*

Obr: Fotografie trhu

Obr: Umiestnenie trhu vo verejnom priestore

Trhovisko Trnavského

Mestská časť: Dúbravka

Adresa: Ulica M. Sch. Trnavského

Stav užívania: obmedzene užívané

Majetkovo-právne vzťahy: v správe MČ

Druh sortimentu: potravinový

Predajná doba: celoročne

Prevádzková doba: pon/sob 6 - 18 hod.

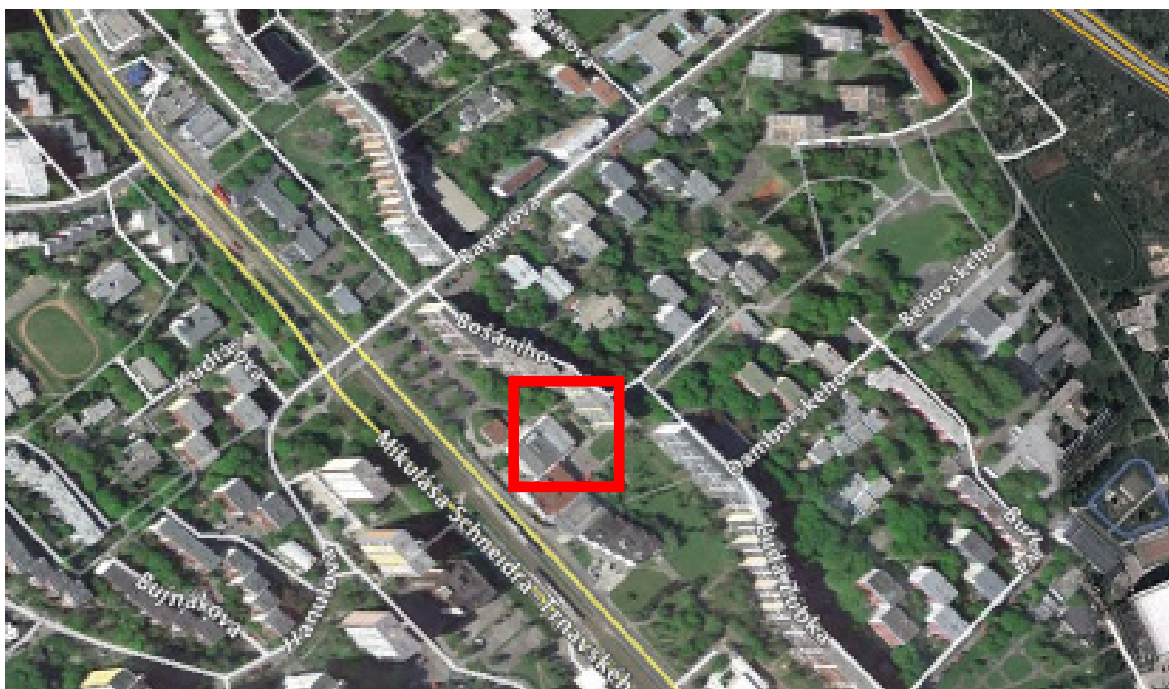
Plocha: nešpecifikované

Počet stánkov: 2

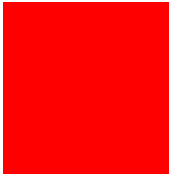
*“...Konkurencia
nákupného centra
postupne eliminovala
užívanie trhu...”*

Obr: Fotografie trhu

Obr: Umiestnenie trhu vo verejnom priestore

Trhovisko Malokarpatské námestie

Mestská časť: Lamač

Adresa: Malokarpatské námestie

Stav užívania: obmedzene užívané

Majetkovo- právne vzťahy: v správe MČ

Druh sortimentu: potravinový

Predajná doba: celoročne

Prevádzková doba: pon/sob 6 - 18 hod.

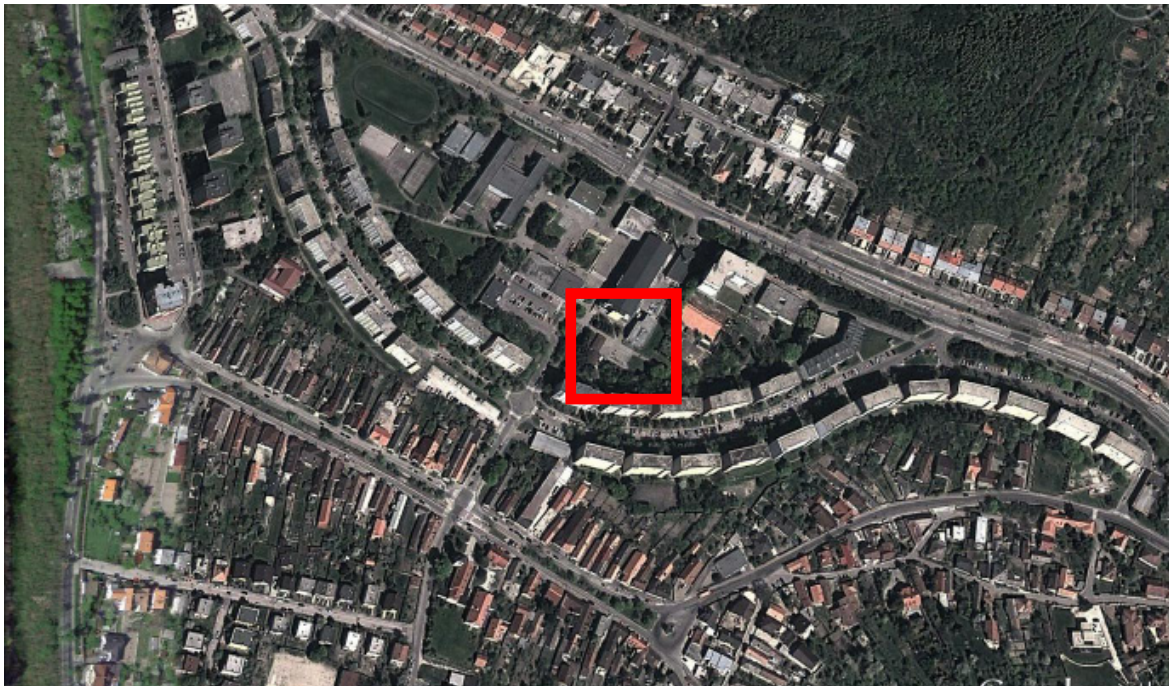
Plocha: nešpecifikované

Počet stánkov: 4

***“...Fungujúce
trhovisko zabezpečujúce
potreby obyvateľov
Lamača...”***

Obr: Fotografie trhu

Obr: Umiestnenie trhu vo verejnom priestore.

Trhovisko Rajecká

Mestská časť: Vrakuňa

Adresa: Rajecká ulica

Stav užívania: užívané

Majetkovo-právne vzťahy: v správe MČ

Druh sortimentu: potravinový

Predajná doba: celoročne

Prevádzková doba: pon/sob 6 - 18 hod.

Plocha : nešpecifikované

Počet stánkov: x

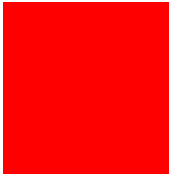
*“...Aktívne užívané
trhovisko umiestnené
na silnom pešom ťahu
v husto zastavanej
obytnej štruktúre...”*

Obr: Fotografie trhu

Obr: Umiestnenie trhu vo verejnom priestore.

Trhovisko Latorická

Mestská časť: Podunajské Biskupice

Adresa: Latorická ulica

Stav užívania: užívané

Majetkovo-právne vzťahy: v správe MČ

Druh sortimentu: potravinový

Predajná doba: celoročne

Prevádzková doba: pon/sob 6 - 18 hod.

Plocha: 100 m²

Počet stánkov: 22

*“...Dobre fungujúce
trhovisko je v priamej
nadväznosti na
zástávku MHD
vo väzbe na peší
t’ah...”*

Obr: Fotografie trhu

Obr: Umiestnenie trhu vo verejnom priestore

Trhovisko Lotyšská

Mestská časť: Vrakuňa

Adresa: Lotyšská ulica

Stav užívania: užívané

Majetkovo-právne vzťahy: v správe MČ

Druh sortimentu: potravinový

Predajná doba: celoročne

Prevádzková doba: pon/sob 6 - 18 hod.

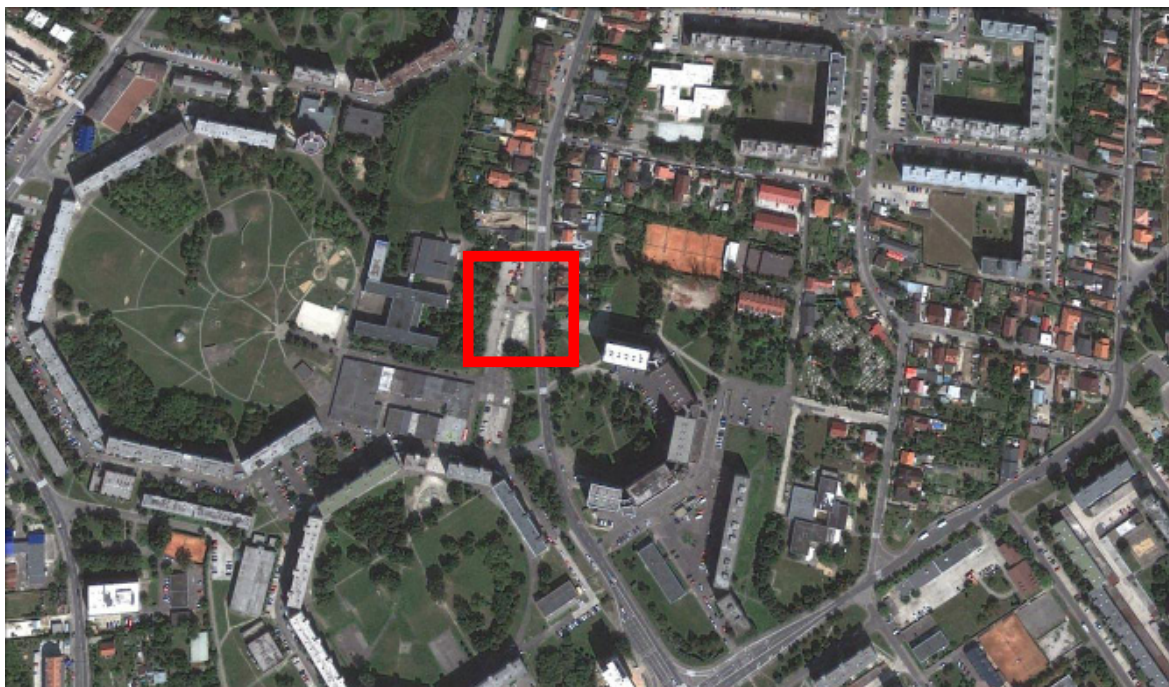
Plocha: 278 m²

Počet stánkov: 8

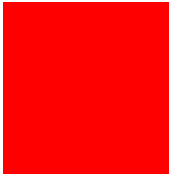
*“...Aktívne užívané
trhovisko umiestnené
na silnom pešom ťahu
v dotyku s individuálnou
bytovou výstavbou...”*

Obr: Fotografie trhu

Obr: Umiestnenie trhu vo verejnom priestore

Trhovisko Trojičné námestie

Mestská časť: Podunajské Biskupice

Adresa: Trojičné námestie

Stav užívania: obmedzene užívané

Majetkovo-právne vzťahy: v správe MČ

Druh sortimentu: potravinový

Predajná doba: celoročne

Prevádzková doba: pon/sob 6 - 18 hod.

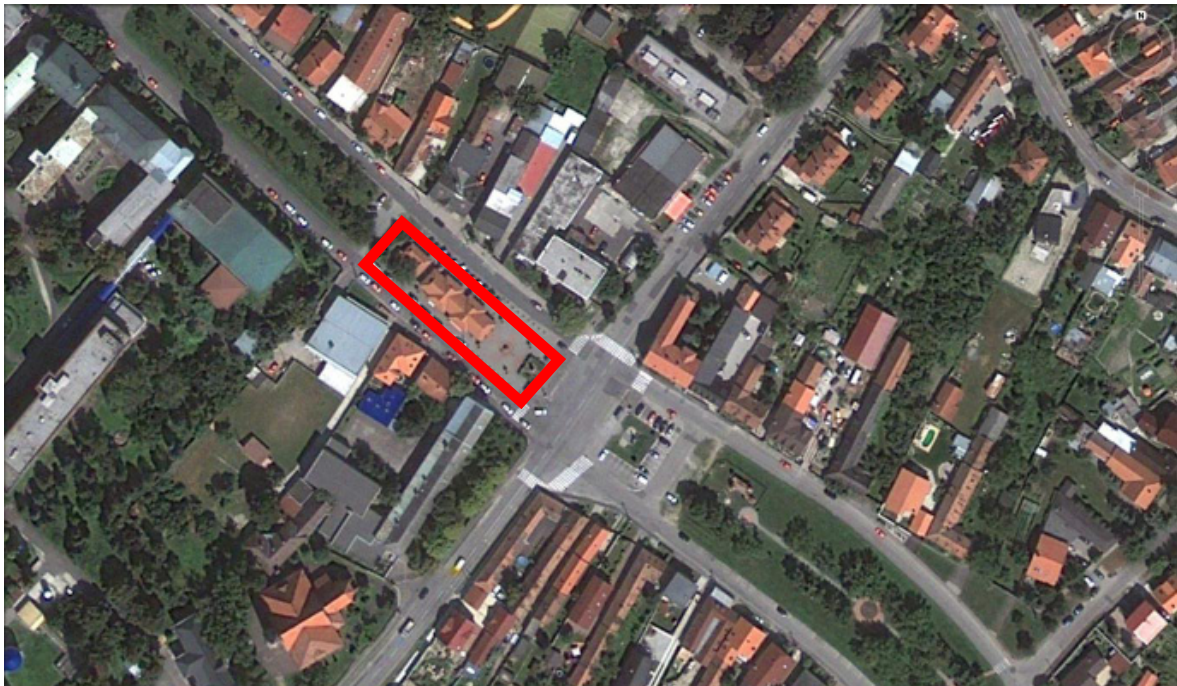
Plocha: 70 m²

Počet stánkov: 10

“...Trhovisko je kombinácia stálych obchodných prevádzok a príležitostných stánkov...”

Obr: Fotografie trhu

Obr: Umiestnenie trhu vo verejnom priestore.

Ilustračné príklady fungujúcich tržníc v súčasnosti.

Tržnica Kyčerská

Mestská časť: Staré Mesto

Adresa: Kyčerská ulica

Stav užívania: užívané

Majetkovo-právne vzťahy: v správe MČ

Druh sortimentu: potravinový

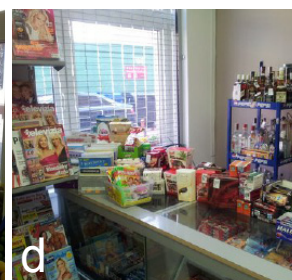
Predajná doba: celoročne

Prevádzková doba: pon/sob 6 - 18 hod.

Plocha: nešpecifikovaná

Počet stánkov: nešpecifikované

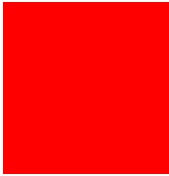
*“...Tržnica využíva
oblúbenú polohu
trhoviska Žilinská,
v zimnom období
nahrádza úlohu
trhoviska...”*

Obr: Fotografie trhu

Obr: Umiestnenie trhu vo verejnom priestore

Tržnica Šancová

Mestská časť: Nové Mesto

Adresa: Šancová ulica

Stav užívania: užívané

Majetkovo-právne vzťahy: v správe MČ

Druh sortimentu: potravinový

Predajná doba: celoročne

Prevádzková doba: pon/sob 6 - 18 hod.

Plocha: 13 918 m²

Počet stánkov: 100

*“...Najväčší trhový priestor
v Bratislave s veľmi dobrou
dopravnou dostupnosťou
MHD...”*

Obr: Fotografie trhu

Obr: Umiestnenie trhu vo verejnom priestore

Tržnica Rustaveliho

Mestská časť: Rača

Adresa: Rustaveliho ulica

Stav užívania: užívané

Majetkovo-právne vzťahy: v správe MČ

Druh sortimentu: potravinový

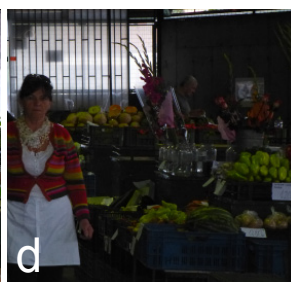
Predajná doba: celoročne

Prevádzková doba: pon/sob 6 - 18 hod.

Plocha: nešpecifikované

Počet stánkov: x

***“...Tržnica
lokalizovaná v nárožnej
polohe s dobrou
dostupnosťou na MHD
aktívne navštevovaná
obyvateľmi Rače...”***

Obr: Fotografie trhu

Obr: Umiestnenie trhu vo verejnom priestore

Tržnica Tomášikova

Mestská časť: Nové Mesto

Adresa: Tomášikova ulica

Stav užívania: užívané

Majetkovo-právne vzťahy: v správe MČ

Druh sortimentu: potravinový

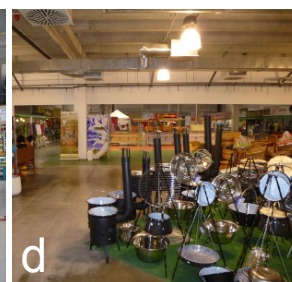
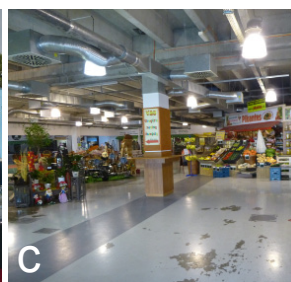
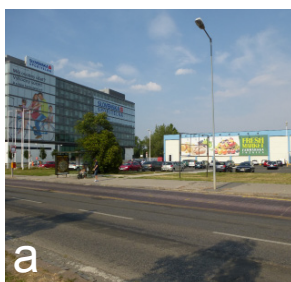
Predajná doba: celoročne

Prevádzková doba: pon/sob 6 - 18 hod.

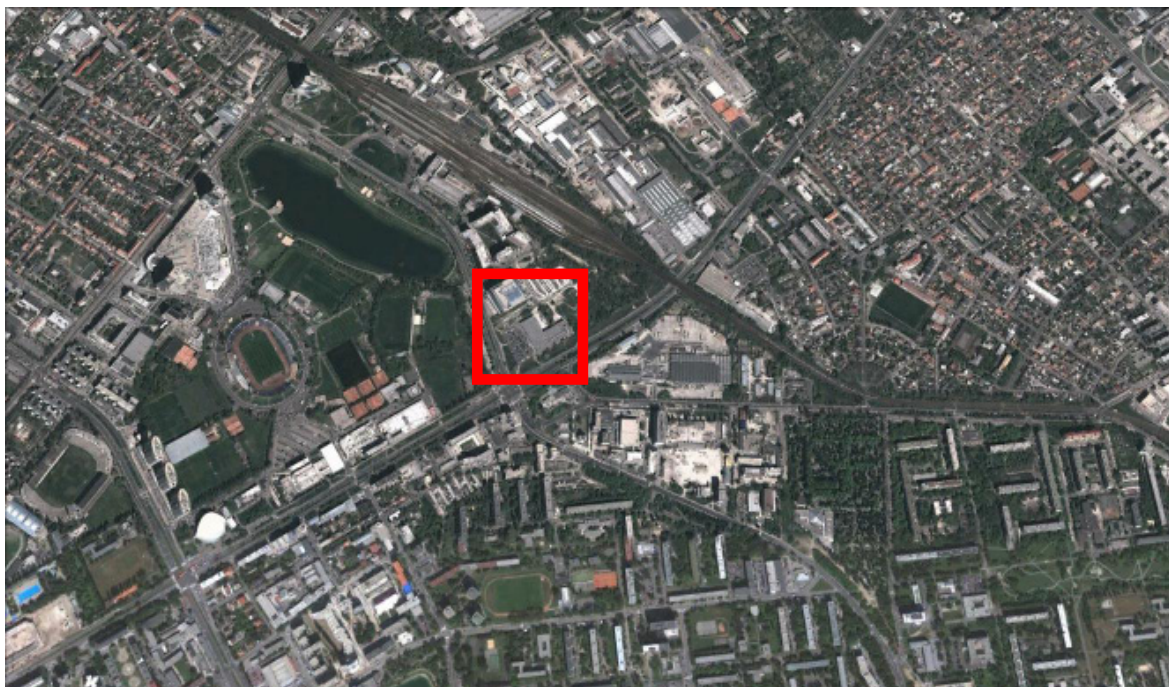
Plocha : 1400 m²

Počet stánkov: 34

*“...Krytá tržnica
umiestnená v bývalej
budove švédskeho
obchodného reťazca
Ikea...”*

Obr: Fotografie trhu

Obr: Umiestnenie trhu vo verejnom priestore

Stará Tržnica

Mestská časť: Staré Mesto

Adresa: Námestie SNP

Stav užívania: súčasnosti nevyužívané

Majetkovo-právne vzťahy: v prenájme

Aliancia Stará Tržnica

Druh sortimentu: potravinový

Predajná doba: celoročne

Prevádzková doba: pon/sob 6 - 18 hod.

Plocha: nešpecifikované

Počet stánkov: x

“...Krytá tržnica dlhoročne fungujúca ako potravinový trh je v súčasnosti prenajatá pre organizovanie trhovníckych a kultúrno-spoločenských podujatí...”

Obr: Fotografie trhu

Obr: Umiestnenie trhu vo verejnom priestore

7. VÝZNAM TRHOV

7.1 Spoločenský význam

Trh plní úlohu kontaktného miesta slúžiaceho na stretávanie sa ľudí, je to tradičné miesto kultúrnych a spoločenských zážitkov. Rozmanitosť trhov obohacuje miestny život a kvalitu verejného priestoru. Pridanou hodnotou tohto fenoménu je mnohostranná komunikácia, ktorá prebieha nielen medzi predajcom a kupujúcim.

V kocke:

- kultúrny zážitok,
- stretávací priestor,
- komunikácia medzi predajcom a kupujúcim,
- podpora komunity,
- sociálna interakcia - mix etnických skupín.

7.2 Ekonomický význam

Počet trhov sa v jednotlivých európskych mestách neustále zvyšuje. Existuje niekoľko štúdií, ktoré sa zaoberajú dopadom trhov na lokálnu ekonomiu. Každý trh generuje určitý ekonomický benefit pre predajcov, okolité dotknuté štvrte a príľahlý región. Trhy sú špeciálnym príkladom tzv. direct marketingu, kde producenti priamo predávajú zákazníkom ich produkt. Forma priameho marketingu je veľmi dôležitá pre maloobchodníkov. Mesto by malo podporovať vznik malých fariem a malovýrobcov v dostupnej vzdialenosti od mesta, čím sa zároveň zachováva vidiecky charakter prostredia. Ekonomickým bonusom je aj skutočnosť, že pre obyvateľov vygenerujú malé farmy a malovýrobcovia nové pracovné miesta a samotný trh priláka do lokality obyvateľov mesta, z čoho profitujú ostatné prevádzky v území.

V kocke:

- podpora lokálnej agrokultúry,
- podpora malých lokálnych fariem a malovýrobcov,
- podpora lokálnej ekonomiky.

7.3 Užívateľský význam

Efektívne organizovanie trhov je výlučne spojené s kvalitným servisom mesta smerom ku trhovníkom ako aj návštevníkom mesta. Prvoradým kritériom je napojenie trhovských miest na vodu, elektrinu a odpadové hospodárstvo a zabezpečenie adekvátnej kapacity statickej dopravy v dostupnej vzdialenosti od trhu. Návštevníci trhov majú nároky na kvalitu verejného priestoru, bezpečnosť a bezbariérový prístup.

V kocke:

- bezpečnosť a bezbariérovosť verejného priestoru,
- infraštruktúra (voda, elektrina, odpadové hospodárstvo),
- nadimenzovanie verejných toaliet,
- zásobovanie,
- zdieľanie parkovacích miest,
- priestory pre uskladňovanie stánkov.

7.4 Delenie trhov podľa druhov

Trh z pohľadu časového faktora:

- príležitostné trhy,
- pravidelné trhy,
- ambulantný predaj.

Trh vo vzťahu k lokalite:

- centrum mesta,
- centrum mestskej časti,
- prímestská, resp. regionálna lokalizácia.

Trh vo vzťahu k verejnému priestoru:

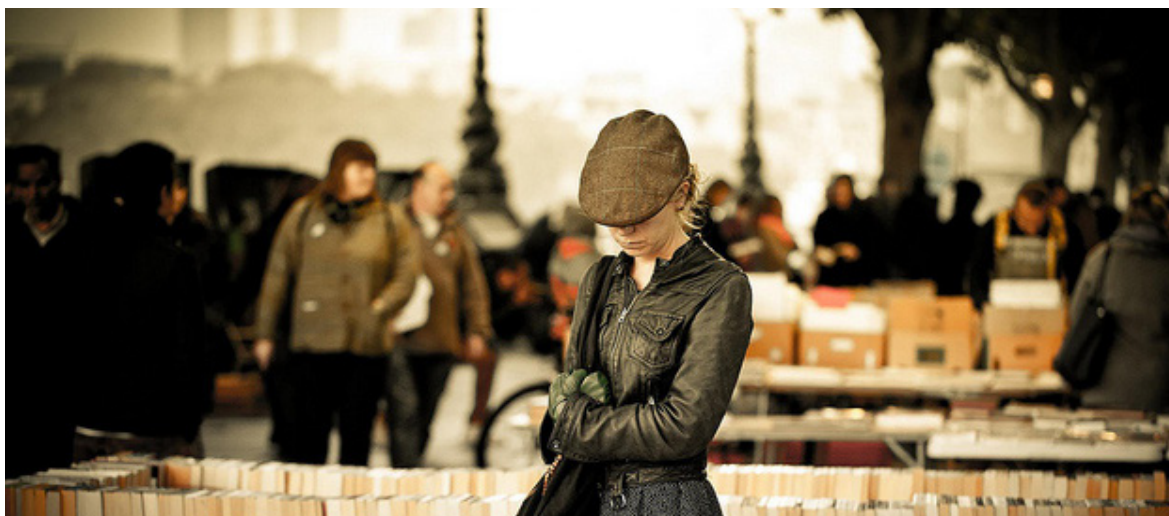
- námestie,
- ulica,
- park.

Trh vo vzťahu k typu predávaného sortimentu:

- potraviny v súlade so zákonom č. 152/1995 Z. z. o potravinách,
- spotrebné výrobky, najmä textil, odev, obuv, domáce potreby, elektroniku, produkty knižnej a hudobnej produkcie, kozmetiku, drogistický tovar, športové potreby, hračky a pod.,
- drobné umelecké a remeselné.

Delenie podľa usporiadateľa trhu:

- mesto,
- nezisková organizácia,
- komunita,
- privátny sektor.

Obr: Knižný trh v Londýne

8. LEGISLATÍVA TRHOV

Zákon 178/1998 o podmienkach predaja výrobkov a poskytovania služieb na trhových miestach a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov upravuje:

- podmienky predaja výrobkov,
- poskytovanie služieb na trhových miestach,
- úlohy obcí pri zriaďovaní a povoľovaní trhových miest,
- povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pri predaji, výrobkov a poskytovaní služieb na trhových miestach,
- oprávnenia orgánov dozoru pri kontrole dodržiavania tohto zákona.

Podľa tohto zákona: *„Povolenie na zriadenie trhového miesta, s výnimkou prenosných predajných zariadení a pojazdných predajní, a na predaj výrobkov a poskytovanie služieb na trhovom mieste vydáva obec.“*

„Pri povoľovaní zriadenia trhového miesta obec prihliada na ochranu verejného poriadku, verejný záujem, účelnosť, bezpečnosť a kultúrnosť predaja výrobkov a poskytovania služieb a na účelnosť výstav, veľtrhov a podobných akcií vo verejnom záujme.“

Obec všeobecne záväzným nariadením (VZN) upraví predaj výrobkov a poskytovanie služieb na trhových miestach, najmä

- a) druh predávaných výrobkov a poskytovaných služieb,
- b) druh, obdobie konania a rozsah príležitostných trhov,
- c) trhové dni, predajný a prevádzkový čas,
- d) ďalšie skutočnosti dôležité z hľadiska obce.

Vo veciach územnej samosprávy a na zabezpečenie úloh vyplývajúcich pre samosprávu zo zákona môže obec a vyšší územný celok vydávať všeobecne záväzné nariadenia.

Podľa zákona o obecnom zriadení. Zákon č. 369/1990 Zb.: „Vo veciach, v ktorých obec plní úlohy štátnej správy, môže vydávať nariadenie len na základe splnomocnenia zákonom a v jeho medziach. Také nariadenie nesmie byť v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, medzinárodnými zmluvami, ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, so zákonmi, s nariadeniami vlády, so všeobecne záväznými predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy. “Všeobecne záväzné nariadenia sú záväzné pre všetkých obyvateľov obce/mesta, osoby podnikajúce na území mesta ako aj pre všetky osoby nachádzajúce sa na území mesta. Obec/mesto ich vydáva vo veciach územnej samosprávy a prenesenej štátnej správy

Pomocou všeobecne záväzných nariadení (VZN) obec všeobecne upravuje predaj výrobkov a poskytovanie služieb na trhových miestach, najmä

- a) druh predávaných výrobkov a poskytovaných služieb,
- b) druh, obdobie konania a rozsah príležitostných trhov,
- c) trhové dni, predajný a prevádzkový čas,
- d) ďalšie skutočnosti dôležité z hľadiska obce.

Správa trhoviska: § 4 ZÁKON 178/1998

(1) Správu trhoviska, tržnice a príležitostného trhu, ktoré sú vo vlastníctve obce, vykonáva obec; túto správu môže obec zveriť právnickej osobe alebo fyzickej osobe, ktorá má živnostenské oprávnenie na správu trhoviska, tržnice a príležitostného trhu (ďalej len „správca trhoviska“).

(2) Správu trhových miest s ambulantným predajom vykonáva obec. Ak je trhovým miestom priestranstvo alebo nebytový priestor podľa § 2 ods. 2, za správcu trhového miesta sa považuje ich prenajímateľ.

Správca trhoviska je povinný vypracovať trhový poriadok, ktorý obec po jeho schválení vydá ako všeobecne záväzné nariadenie.

Poriadok musí obsahovať podmienky predaja výrobkov a poskytovania služieb, pravidlá prenajímania, otváracie hodiny atď.

Zákon 178/1998 upravuje aj zákaz predaja niektorých výrobkov, obmedzenie predaja výrobkov, druhy poskytovaných služieb, určuje osoby oprávnené predávať, upravuje orgány dozoru a sankcie atď.

Obr: Ilustračný záber - Farmárske trhy v USA

9. ZÁVERY A ODPORÚČANIA

Na základe spracovanej analýzy sa preukazuje, že dobre fungujúci trh rešpektuje a podporuje tradičnú hodnotu miesta a významne sa podieľa na tvorbe identity obyvateľa mesta a jeho verejného priestoru. Z analýzy tiež vyplýva, že dobre fungujúce trhy nie sú situované izolovane od miestnej vybavenosti, ale naopak využívajú efekt interakcie a synergie, čím sa podieľajú na vytvorení lokálneho centra. Veľmi dôležitou požiadavkou sa ukazuje aj dobré dopravné napojenie na prostriedky mestskej hromadnej dopravy resp. mestských komunikácií, pešia dostupnosť z prestupných bodov MHD, ako aj väzba trhových miest na cyklistické trasy a ine formy udržateľnej dopravy. Obyvatelia výrazne využívajú návštevu trhu ako miesto pre sociálnu interakciu, čo je potrebné pri navrhovaní trhov zohľadniť. Tradičnou nadhodnou trhov je aj jeho kultúrna povaha a sprievodné kultúrne podujatia. Do verejného priestoru sa trhmi vráti aktívny život.

V úvode uvedené tézy dostávajú z hľadiska analýzy ďalší rozmer. Tvorba konceptu verejných priestorov, ich hierarchizácia a zosieťovanie, definovanie lokálnych centier v priesečníkoch urbánnych prostredí otvorí priestor pre aktivovanie pôvodných trhových priestorov v meste nadväzujúc na historickú tradíciu a genius loci Bratislavy a usmerní aj ďalšie dotváranie mesta a jeho rozvoj. Pravidlá pre organizáciu trhov a trhovísk musia byť jednotné a jasne podporujúce bio-farmárov a drobných výrobcov, ktorí nemôžu konkurovať medzinárodným obchodným reťazcom.

Veľmi obľúbenými trhmi v susednom Rakúsku a Nemecku sú tzv. „blšie“ trhy, kde sa predáva tovar z druhej ruky a také, kedy aj reťazce a obchodné domy postavlia v sobotu doobeda pred svoje brány stolíky s ležiakmi za lacnú cenu. V západnej Európe už dlhodobo etablovaný pojem „Wegwerfgesellschaft“ alebo „throwaway society“, čiže spoločnosť, ktorá spotrebuje a vyhodí, nás dobieha od začiatku 90. rokov. Vyspelé spoločnosti sa tomuto javu začali brániť a „second hand“ sa stal kultom. Aj tu sú nové impulzy pre naše mesto, kde nie je v pomere k počtu nákupných centier dostatočná kúpna sila a na pultoch zostáva tovar až do úplného zníženia ceny – aj takýto tovar sa v iných mestách ocitne na trhu – na ulici, vo verejnom priestore.

Obr. : Ilustračný záber Dobrý trh, Bratislava

ODPORÚČANIA PRE:

Mesto

- vytvorenie podstránky trhy na www.bratislava.sk,
- manuál pre trhovníkov inštrukcie pre potencionálnych záujemcov a organizovanie trhu,
- vytvorenie pracovnej pozície, zodpovednej osoby za komunikáciu s trhovníkmi,
- jednotný dizajn stánkov.

Lokalitu

- dobrá náväznosť na MHD na individuálnu dopravu
- priestory s vysokou koncentráciou obyvateľstva
- dostatočné množstvo bezplatných parkovacích miest
- skvalitnenie verejného priestoru.

Verejný priestor

- priama náväznosť na pešie ťahy,
- dobré napojenie na technickú infraštruktúru
- vytvorenie zázemia pre trhovníkov,
- bezpečnosť a bezbariérovosť.

Manažment mesta

- manažment prenájmu plôch vhodných na prevádzku trhov,
- zabezpečenie marketingovej podpory trhov,
- zabezpečenie business asistenských služieb
- zapojenie komúnit a partnerov do procesu predaja.

Predajcovia

- garantovať výnimočnosť a kvalitu produktov a služieb,
- povinnosť prezentovania pôvodu predávaných produktov na trhovom mieste resp. predstavenie predajcov.

**Informácia o stave spracovania návrhu Koncepcie mestských trhov a trhovísk
so stanovením priestorových a funkčných limitov na území hlavného mesta SR
Bratislavy**

kód uzn.: 1.5.10
28.1

Uznesenie č. 953/2013

zo dňa 12. 09. 2013

Mestská rada po prerokovaní materiálu

odporúča

Mestskému zastupiteľstvu hlavného mesta SR Bratislavy

zobrať na vedomie predložený materiál „Informácia o stave spracovania návrhu Koncepcie mestských trhov a trhovísk so stanovením priestorových a funkčných limitov na území hlavného mesta SR Bratislavy“, s doplnením pripomienky mestskej časti Bratislava-Staré Mesto (doplniť analytickú časť materiálu).

**KOMISIA ÚZEMNÉHO A STRATEGICKÉHO PLÁNOVANIA, ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A
VÝSTAVBY**

Mestského zastupiteľstva hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy

**Výpis zo zasadnutia Komisie územného a strategického plánovania, životného
prostredia a výstavby MsZ konaného dňa 16. 9. 2013**

K bodu 1:

**Informácia o stave spracovania návrhu Koncepcie mestských trhov a trhovísk so stanovením
priestorových a funkčných limitov na území Hl. mesta SR Bratislavy**

Materiál prezentovala hlavná architektka Ing. arch. Konradová. Členovia komisie odporúčili spoluprácu so starostami mestských častí, v okrajových mestských častiach zanikli niektoré trhové miesta.

Uznesenie:

Komisia územného a strategického plánovania, životného prostredia a výstavby odporúča MsZ zobrať na vedomie predložený materiál Informácia o stave spracovania návrhu Koncepcie mestských trhov a trhovísk so stanovením priestorových a funkčných limitov na území Hl. mesta SR Bratislavy.

Hlasovanie:

prítomní: 14, za: 13, proti: 0, zdržal sa: 1.

Uznesenie bolo prijaté.

Michal Muránsky, v. r.
predseda komisie

Vyhotovila:

Eva Rifliková, tajomníčka komisie

V Bratislave dňa 17. 9. 2013